

Uwagi ogólne

Pracujący

1. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin),
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

2. **Pełnozatrudnieni** są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia. **Niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

3. Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 grudnia** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

4. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** dotyczą pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezo-

General notes

Employment

1. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers),
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

2. **Full-time paid employees** are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker. **Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

3. Data concerning **employment as of 31st December** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main workplace**.

4. Data regarding the **average paid employment** concern full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as

nowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

5. Dane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 18.

6. Dane o pracujących prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i faktycznie prowadzonej działalności.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 czerwca 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 z późn. zm.), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonyującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub uczelni w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

3. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 czerwca 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 z późn. zm.).

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze „Statystycznej karty wypadku”.

part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

5. Data according to sections of the NACE Rev. 2 were compiled using the **enterprise method**. Definition of the enterprise method is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 18.

6. Data regarding employment are presented by permanent places of work and actually conducted business activity.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed** persons include persons who, in accordance with the Law dated 20th April 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1st June 2004 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1265 with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme registered in the powiat labour office corresponding to the person's permanent or temporary place of residence, and seeking, employment or any other income-generating work, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. The **registered unemployment rate** is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

3. Information concerning **Labour Fund expenditures** are given according to Law dated 20th April 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1st June 2004 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1265 with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding **accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of whether incapacity for work was indicated. Information on accidents at work in budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data on accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from “Statistical accident report”.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

Each accident, regardless whether the victim was injured during a single or multiple casualty incident, is counted as one accident at work.

2. Accident at work is a sudden event, caused by external reason leading to injury or death, which occurred in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the obligation arising from the employment relationship.

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance against accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- 1) during a business trip;
- 2) during training within the scope of national self-defence;
- 3) when performing tasks ordered by trade union organisations operating at the employer's.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance in the course of:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work while serving the sentence of imprisonment or temporary detentions;
- 3) exercising a mandate by members of parliament or senate who receive salaries;
- 4) serving a mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;
- 5) doing – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – training or internship connected with a scholarship received by school leavers;
- 6) performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;
- 7) performance or cooperation in performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
- 8) performance of typical activities related to running, or cooperation in running, a non-agricultural economic activity;
- 9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;
- 10) serving supplementary forms of military service;
- 11) education of students receiving scholarship at the National School of Public Administration.

3. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

- 1) dane obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” (bez: gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybolówstwo w wodach morskich); „Górnictwo i wydobywanie”; „Przetwórstwo przemysłowe”; „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”; „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”; „Budownictwo” (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”; „Transport i gospodarka magazynowa”; „Informacja i komunikacja” (bez: działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); „Edukacja” (w zakresie szkół wyższych); „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (w zakresie opieki zdrowotnej); „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);
- 2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

3. **Serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e.: loss of sight, hearing, speech, ability to procreate, other bodily harm or health-related problems disrupting primary bodily functions or resulting in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant incapacity for work in the occupation, or a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. **Fatal accident at work** is an accident which leads to the death of a victim at the site of the accident or within 6 months of the accident.

5. Information on **persons exposed to physical health risk factors** is compiled on the basis of reports, wherein:

- 1) data concern persons employed by entities included in the sections: "Agriculture, forestry and fishing" (excluding: private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); "Mining and quarrying"; "Manufacturing"; "Electricity, gas, steam and air conditioning supply"; "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities"; "Construction" (excluding development of building projects); "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motor-cycles"; "Transportation and storage"; "Information and communication" (excluding: motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); "Professional, scientific and technical activities" (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); "Administrative and support service activities" (in the scope of rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); "Education" (only tertiary education); "Human health and social work activities" (in the scope of human health activities); "Other service activities" (in the scope of repair of computers and personal and household goods);
- 2) data concern persons exposed to factors arising from the work environment (chemicals, fibrous dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimate, etc.), strenuous work (awkward postures, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors associated with particularly dangerous machinery.

Pracujący Employment

TABL. 1 (57). **PRACUJĄCY^a**

Stan w dniu 31 grudnia
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	
				ogółem total	w tym kobiety of which women
O G Ó Ł E M TOTAL	227457	234666	243854	246076	126905
sektor publiczny..... public sector	81800	79815	80803	81266	51451
sektor prywatny..... private sector	145657	154851	163051	164810	75454
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	452	511	483	517	251
Przemysł..... Industry	40525	39415	40090	41321	12138
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	35336	34837	35619	36578	10732
Budownictwo..... Construction	13857	9986	9716	9277	1580
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	38186	36830	37326	39537	22169
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	13715	14061	13982	14081	4279
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	4780	4214	3905	4404	2564
Informacja i komunikacja..... Information and communication	8079	11366	12649	13627	5002
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	11159	11194	11611	11214	6998
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	3690	3854	3870	3823	2177
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	13098	13872	15659	14630	8465
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	14643	21759	24596	24019	11056
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... Public administration and defence; compulsory social security	16578	17349	17285	17839	12250
Edukacja..... Education	28123	29469	30659	30453	21563
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	16204	16371	17613	17018	14022
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	3300	3262	3280	3185	1818
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	1068	1153	1130	1131	573

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

^a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture.

TABL. 2 (58): **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M.....	223579	224213	235632	239122	T O T A L
sektor publiczny.....	87224	83123	82643	81652	public sector
sektor prywatny	136355	141090	152989	157470	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1162	1048	854	905	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....	50708	48123	50844	51458	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	39541	40835	43582	44073	of which manufacturing
Budownictwo	11563	7684	7385	7463	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	38348	37564	42335	44298	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	7423	7109	8141	8242	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2583	2095	2397	2679	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja.....	5616	7003	8923	9411	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	10206	8170	6821	6262	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3487	3423	3605	3462	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10054	12785	11493	12278	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	12951	17114	19453	19587	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	19896	21541	21407	20916	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja.....	28442	29736	30441	30338	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17031	16618	17415	17659	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	2900	2874	2835	2863	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	1210	1326	1285	1301	Other service activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Bezrobocie Unemployment

TABL. 3 (59). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**

Stan w dniu 31 grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	11200	7964	5048	4214	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	5746	4224	2783	2447	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	1490	745	503	463	previously not employed
absolwenci ^a	701	234	145	113	school-leavers ^a
bez kwalifikacji zawodowych	2654	2055	1365	1131	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1112	746	326	243	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^b	2862	3407	2206	1711	long-term unemployed ^b
posiadający prawo do zasiłku	2625	1608	963	855	possessing benefit rights
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	1013	848	680	with at least one child under 6 years of age
niepełnosprawni	577	610	331	309	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^c w %	3,6	2,4	1,4	1,2	Registered unemployment rate^c in %
Oferty pracy	143	604	483	641	Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. b Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem czasu odbywania stażu i przygotowania zawodowego. c Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 95.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall over 12 months during the last two years, excluding the time of undergoing traineeship and on a job occupational training. c See general notes, item 2 on page 95.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 4 (60). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**

NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem	22927	14625	11496	9652	Total newly registered unemployed persons
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	11152	7513	5929	5083	women
dotychczas niepracujący	3707	1723	1406	1228	previously not employed
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	2060	1287	649	404	terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem	21905	17011	13026	10486	Total persons removed from unemployment rolls
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	10517	8768	6788	5419	women
z tytułu podjęcia pracy	8547	8527	6252	5159	received jobs

a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 5 (61). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY

Stan w dniu 31 grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2015		2017		2018	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM TOTAL	11200	5746	7964	4224	5048	2783	4214	2447
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej and less	1561	881	555	359	315	214	266	189
25–34	3819	2197	2176	1382	1409	974	1173	826
35–44	1977	1037	1834	1036	1343	822	1095	709
45–54	2369	1176	1512	755	866	409	806	406
55 lat i więcej and more	1474	455	1887	692	1115	364	874	317
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe Tertiary	2689	1664	2043	1202	1491	882	1272	784
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	2209	1186	1488	858	908	544	768	471
Średnie ogólnokształcące General secondary	1516	966	965	612	619	400	534	349
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	2284	858	1440	604	792	333	629	294
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	2502	1072	2028	948	1238	624	1011	549
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej months and less	5084	2492	2738	1382	1723	856	1597	874
3–6	2403	1329	1323	743	844	507	715	442
6–12	2129	1135	1437	802	786	456	598	357
12–24	1272	648	1168	636	761	460	511	324
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	312	142	1298	661	934	504	793	450
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY^b								
Bez stażu pracy No work seniority	1490	780	745	421	503	296	463	273
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej and less	2026	1056	1526	799	1013	508	818	466
1–5	2272	1181	1408	783	991	625	817	513
5–10	1522	823	1209	702	785	490	694	450
10–20	1602	879	1270	693	812	456	672	407
20–30	1628	777	1178	585	642	309	505	246
powyżej 30 lat more than 30 years	660	250	628	241	302	99	245	92

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 grudnia 2018 r. wśród bezrobotnych było 1270 osób (w tym 506 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed for 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31st December 2018 among the unemployed were 1270 persons (of which 506 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 6 (62). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
 REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych.....	28	66	37	35	Undertook employment in intervention works
w tym kobiety.....	17	39	23	21	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych.....	18	10	15	8	Undertook employment in public works
w tym kobiety.....	9	10	13	7	of which women
Rozpoczęli szkolenie i staż u pracodawcy.....	2884	1701	1220	1024	Started training and traineeship with the employer
w tym kobiety.....	1574	988	640	553	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne.....	62	76	22	22	Started a social useful works
w tym kobiety.....	31	41	10	9	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy.....	7295	13713	15312	15127	Number of submitted job offers

a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 7 (63). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^{ab}**
 EXPENDITURES OF LABOUR FUND^{ab}

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M.....	77705,7	67470,1	54337,0	47174,1	100,0	T O T A L
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych.....	43618,7	36455,3	23198,1	18617,3	39,5	Unemployment benefits
Szkolenia.....	3264,2	2540,5	2111,4	1563,1	3,3	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy.....	12637,9	11038,4	8195,3	9193,1	19,5	Means for starting of economic activity and equipping of work seat
Roboty publiczne.....	310,1	266,2	245,2	87,5	0,2	Public works
Prace interwencyjne.....	286,2	721,5	352,6	147,4	0,3	Intervention works
Stypendia za okres stażu.....	9918,0	6695,4	3951,6	3226,6	6,8	Scholarships for traineeship period

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 95. b Dane dotyczą Poznania i powiatu poznańskiego.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a See general notes, item 3 on page 95. b Data concern Poznań and Poznański Powiat.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy Work conditions

TABL. 8 (64). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Poszkodowani	2540	2267	2146	2222	Persons injured
w tym kobiety	839	1012	948	934	of which females
w wypadkach:					in accidents:
śmiertelnych	12	7	3	1	fatal
ciężkich	8	7	8	17	serious
z innym skutkiem	2520	2253	2135	2204	with other effect
Liczba dni niezdolności do pracy	90378	79709	73478	72585	Number of days of an inability to work
na jednego poszkodowanego ^b	35,7	35,3	34,3	32,7	for an injured person ^b

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych oraz bez liczby dni niezdolności do pracy dla tych osób.

^a Registered in a given year. ^b Excluding persons injured in fatal accidents and without the number of days of an inability to work of these persons.

TABL. 9 (65). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
EXPOSURE TO RISK FACTORS AT WORK^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	18776	16508	12474	14433	T O T A L
w tym przez jedną grupę czynników	15699	14400	11119	12923	of which one group factors
Zagrożenia:					Risks arising from:
związane ze środowiskiem pracy	9484	8126	6636	8038	work environment
w tym przez jedną grupę czynników	7607	6736	5833	6905	of which one group factors
związane z uciążliwością pracy	6781	6112	2858	3052	strenuous work
w tym przez jedną grupę czynników	6122	5824	2691	2904	of which one group factors
czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi	2511	2270	2980	3343	mechanical factors associated with particularly dangerous machinery
w tym przez jedną grupę czynników	1970	1840	2595	3114	of which one group factors

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 97.

^a Employees listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 5 on page 97.

TABL. 10 (66). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA**

Stan w dniu 31 grudnia

EXPOSURE^a TO PHYSICAL HEALTH RISK FACTORS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zagrożenia związane ze środowiskiem pracy	11114	9283	7343	8851	Hazard connected with work environment
w tym:					of which:
substancje chemiczne	862	353	297	427	chemicals
pyły	1132	375	310	319	dusts
hałas	5066	4652	4575	5527	noise
wibracje (drgania mechaniczne)...	677	679	405	376	vibrations
mikroklimat gorący	371	206	179	333	hot microclimate
mikroklimat zimny	425	246	388	460	cold microclimate
Zagrożenia związane z uciążliwością pracy	8332	6575	3003	3379	Hazard connected with strenuous work
w tym niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy	625	381	577	907	of which of insufficient lighting of workstation
Zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi	2697	2307	3187	3786	Hazard connected with mechanical factors associated with particularly dangerous machinery

^a Liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 97.

^a Employees listed as many times as many risks they are exposed to; data concern entities employing more than 9 persons; see general notes, item 5 on page 97.